

Integracja szkolnictwa wyższego prawniczego
Ukrainy z europejską przestrzenią edukacyjną –
wyzwania bezpieczeństwa wewnętrznego
w czasie stanu wojennego

Інтеграція вищої юридичної освіти України з
європейським освітнім простором –
виклики внутрішньої безпеки під час
воєнного стану

Redakcja naukowa:
dr inż. Piotr Ponichtera,
dr Zoia Sharlovych

Łomża 2023

Recenzenci:

Dr Agnieszka Łapińska, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży
Prof. dr hab. Olena Kovalenko, Charkowski Narodowy Uniwersytet
Pedagogiczny im. H.S. Skovorody, Ukraina

Redakcja naukowa:

dr inż. Piotr Ponichtera, dr Zoia Sharlovych

Integracja szkolnictwa wyższego prawniczego Ukrainy z europejską przestrzenią edukacyjną - wyzwania bezpieczeństwa wewnętrznego w czasie stanu wojennego: materiały z Międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej, Łomża-Kharków, 15.02.2023r. / Redakcja naukowa dr inż. Piotr Ponichtera, dr Zoia Sharlovych. – Łomża, Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2023. – 289 s.

Інтеграція вищої юридичної освіти України з європейським освітнім простором – виклики внутрішньої безпеки під час воєнного стану: матеріали з Міжнародної науково-практичної конференції, Ломжа-Харків, 15.02.2023 р. / За науковою редакцією д. інж. Пьотр Поніхтера, к. п. н. Зоя Шарлович. – Видавництво: MANS w Łomży, 2023. – 289 с.

ISBN 978-83-958584-6-8

Zbiór powstaje z gotowych materiałów dostarczonych przez autorów.
Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za materiały przekazane do publikacji.

Збірник зформований з готових матеріалів, наданих авторами.
Видавець не несе відповідальності за надані до публікації матеріали.

Wydawnictwo Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, 2023 r.

Тreść / Зміст

Wstęp / Вступ	7
Алдохіна Л. М. ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	9
Баланюк Н. НАПРЯМКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	13
Беляєв І. С., Плотнікова А. В. БЕЗАЛЬТЕРНАТИВНІСТЬ САНКЦІЇ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ОБІЙМАТИ ПЕВНІ ПОСАДИ АБО ЗАЙМАТИСЯ ПЕВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗА ВЧИНЕННЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	17
Бодак О. ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ЯК КРОК ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ	20
Budiakova O. INTEGRATION OF HIGHER EDUCATION OF UKRAINE INTO THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW	23
Volkova L. DEVELOPMENT OF MULTICULTURAL COMPETENCE OF STUDENTS IN THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	27
Ворожбіт-Горбатюк В. ФОРМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ – СУБ'ЄКТІВ ПРОБАЦІЇ	31
Гайдукевич С. В., Семенова Н. П. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	35
Гальчич І. П., Карпюк І. В. ВСЕБІЧНІСТЬ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	42
Глуценко С. І. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ТРАНСПЛАНТОЛОГІЮ В УКРАЇНІ – РЕФОРМА НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ТРАНСПЛАНТ-КООРДИНАТОРІВ	44
Головань Т. Г. ЮРИДИЧНА КЛІНІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗОВАНОЇ ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ	48
Гребінська С. І. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ВІЙНИ	53
Гресь Д. О. ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ У ФІНАНСУВАННІ ТЕРОРИЗМУ	58
Єськова А. М. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	62
Журавльов М. С. НЕДБАЛЕ СТАВЛЕННЯ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ: ОКРЕМІ ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	66
Завадський А. А. ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ГЛИБОКОГО СИНТЕЗУ КОНТЕНТУ ТА ДІПФЕЙКІВ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ	69
Задихайло О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧАМ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	73

Замрозевич-Шадріна С. Р. ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	76
Іваненко В. С. ІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДІ УКРАЇНИ В СИСТЕМИ ОСВІТИ ДЕРЖАВ ЄС В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	80
Калініченко А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	83
Киян В. ЩОДО ЗМІН У ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ПРАЦЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	87
Кіріка Д. САМОРОЗВИТОК ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГА	92
Клясен Н. Л. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	95
Коваленко О. О. ЩОДО МОЖЛИВОСТЕЙ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ	100
Козіна Т. В., Мулярчук О. І. ПЛОДООВОЧІВНИЦТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ ..	104
Коновальчик Є. О. ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ПОТЕРПІЛОГО ПРИ ПРИЗНАЧЕННІ ПОКАРАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ	107
Корабель М. Г. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР	110
Коренцов О. І. ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ МАЙНА В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	113
Косілова О. І., Бинюк Н. М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	118
Костенюк Н. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	122
Кошарновська С. Л. ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	126
Кузнецова К. І. ГІДНА ПРАЦЯ ДЛЯ МОЛОДІ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	130
Кулак В. І. ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	134
Курепін В. М. ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	138
Кушнірук Т. М., Ясінецька І. А., Додурич В. В., ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ВЛАСНИКАМ ЗЕМЛІ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧАМ В УКРАЇНІ	142
Лиманський П. П. РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИЩУ ОСВІТУ	146
Лисенко В., Комишнюк Ю. ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ПОТРЕБ ДОСУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ .	148

Литвиненко А. С. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ГІДНОЇ ПРАЦІ У ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	152
Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. КВАНТОВА ФІЛОСОФІЯ КРИПТОСИСТЕМИ УКРАЇНИ ЯК СПЕЦІАЛЬНО-ВІЙСЬКОВА ФОРМУЛА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ: ЕНТРОПІЙНИЙ ПРОЦЕС ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ ЗНАНЬ	156
Любавіна В. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОВЕДЕНOSTІ ВИНИ У ЗАКОНОДАВСТВІ СУЧАСНИХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	161
Myronchuk Z., Andrushko R. FORMATION OF A NEW PARADIGM FOR THE TRAINING OF ACCOUNTING AND TAXATION SPECIALISTS UNDER THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES IN UKRAINE	165
Мусіюк Т. В. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ..	169
Павленко Т. А. ПРОТИДІЯ РОСІЙСЬКІЙ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОПАГАНДИ: ДОСВІД КРАЇН ЛЮБЛІНСЬКОГО ТРИКУТНИКА	173
Павлова А. ОСМИСЛЕННЯ ВІЙНИ ЯК ДЕСТРУКТИВНОЇ СИЛИ Й СУСПІЛЬНОГО ЗЛА В УСНІЙ ТРАДИЦІЙНІЙ КУЛЬТУРІ	177
Панаско Ю. І. СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ЯК ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПРАВЕДЛИВИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН	181
Пахольчук О. П. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ З ПИТАНЬ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	184
Пивоваров В. В. ОСВІТА ЯК ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНІЙ ПОВЕДІНЦІ І НАСТУПНІЙ ПЕНАЛІЗАЦІЇ У ПОВОЄННИЙ ЧАС	188
Пілюгіна Т. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРАВНИЧОЇ ЛІНГВІСТИКИ У ВІТЧИЗНЯНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	190
Плотнікова А. В. ЩОДО СОЦІАЛЬНОЇ ОБУМОВЛЕНOSTІ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ПОСОБНИЦТВА ДЕРЖАВІ-АГРЕСОРУ	193
Подуфалов П. ОСНОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА	197
Поляков А. О. ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	200
Проневич О., Коляда Т. ЛЕГАЛЬНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	204
Раневич О. ДО ПРОБЛЕМИ ДИСКРЕЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ У СФЕРІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	211
Резенкіна Н. О. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	214
Рим О. ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ РЕАГУВАННЯ НА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ОСВІТИ	217
Рудницька О. ЮРИДИЧНА КЛІНІЧНА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ	221

Сімакова С. ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	225
Собчук І. С., Макогончук Т. В. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОНЛАЙН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	230
Соломко Н. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ	234
Солошенко О. ПРАВОВА ОСВІТА ЯК ПРОВІДНА СКЛАДОВА РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИШІВ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	238
Сприндис С. І., Протопопова Я. С. ДОГОВІР ФРАНЧАЙЗИНГУ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	242
Тарасенко О., Тарасенко І. КОНВЕРГЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ В КООРДИНАТАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	246
Тарасюк В. А ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ОСОБЛИВО ОХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ	250
Тимчук В., Осипова Л., Халін С. ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПРАВОВОГО БЛОКУ ПРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПЕРЕМІЩЕНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	254
Ткачук Н. ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПІВПРАЦЕЮ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ	258
Фатєєв Я. В. ОСОБЛИВОСТІ ЗМІНИ ІСТОТНИХ УМОВ ПРАЦІ В УКРАЇНІ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД: ПРОБЛЕМИ СВОБОДИ ВОЛІ СТОРІН ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ	262
Khairulina N., Dubova H. LANGUAGE AT THE HEEL OF THE MIA OF UKRAINE DURING THE PERIOD OF MARTIAL STATUS	264
Хмизова О. ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ-ПРАВНИКАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	268
Цуварев О. Ф. ПРИНЦИП СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ БЕЗ ФІЛОСОФІЇ ТА МОРАЛІ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	271
Шарлович З. П. WPŁYW ETYKO-DEONTOLOGICZNYCH ZASAD I ODPOWIEDZIALNOŚCI PRAWNEJ PIEŁĘGNIARKI I INNYCH PRACOWNIKÓW MEDYCZNYCH NA SUKCES ICH DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ	275
Шинкарьов Ю. В. ЩОДО ПРОБЛЕМАТИКИ БОЙОВОГО ІМУНІТЕТУ (НА ҐРУНТІ ДОСВІДУ УКРАЇНИ)	283
Шкітов А. УЗАГАЛЬНЕНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ : ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО І ЗОВНІШНЬОГО БРЕНДУ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	286

ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ-ПРАВНИКАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

*Хмизова Ольга, канд. пед. наук, доцент,
Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна*

Постановка проблеми. Воєнний стан докорінним чином вплинув на усі аспекти життя українського суспільства [1; 2]. Не є виключенням і сфера вищої освіти, зокрема правничої, ключовими завданнями якої є підготовка фахівців до захисту прав людини та основоположних свобод, утвердження верховенства права. Вивчення іноземних мов є невід’ємною складовою професійної підготовки правників, що обумовлено інтеграцією системи вищої освіти України до Європейського освітнього простору, розвитком співпраці фахівців і вчених на глобальному рівні. Знання англійської мови полегшує доступ до інформації, використання інтернет-джерел, допомагає налагоджувати міжнародні контакти, розширювати можливості підвищення професійного рівня фахівців, представлення країни на світовій арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перебіг військових дій на території України відіграє ключову роль для всіх суб’єктів освітнього процесу. Залежно від того, де перебувають студенти-правники і науково-педагогічні працівники – на підконтрольній території України, у зоні активних бойових дій, на тимчасово окупованій території чи за кордоном – вибудовується навчально-виховний процес професійної підготовки здобувачів. Автономія закладу вищої освіти, яка визначена Законом України «Про вищу освіту» [3], дозволяє динамічно реагувати на воєнні виклики, зокрема, у визначенні форми навчання. Вибір очної, дистанційної чи змішаної форми безпосередньо пов’язаний з можливостями забезпечення збереження життя учасників освітнього процесу [4].

Державна служба якості освіти розробила рекомендації [5], які допомагають організувати безпечне освітнє середовище, а також ефективно змінювати форми навчання залежно від безпекової ситуації. Значна увага у вищезгаданих рекомендаціях також сфокусована на підтримці особистісної стійкості педагогів та виробленню умінь надати необхідну підтримку здобувачам освіти в умовах воєнного стану, а також на психолого-педагогічній і адаптаційній підтримці внутрішньо переміщених учасників освітнього процесу.

Мета тез – висвітлення процесу викладання англійської мови студентам-правникам в умовах воєнного стану в Україні (з досвіду роботи у Державному податковому університеті (ДПУ), м. Ірпінь).

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною формою викладання англійської мови студентам-правникам у ДПУ в умовах воєнного стану є дистанційна, тобто

індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [6]. Це передбачає не тільки наявність матеріально-технічного забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо), доступу до мережі Інтернет, цифрової грамотності в учасників освітнього процесу, а також певну викладацьку майстерність використання технологій дистанційного навчання. Викладання англійської мови студентам-правникам у ДПУ здійснюється у синхронному та асинхронному режимах дистанційного навчання на платформі Moodle.

Незважаючи на значні переваги, в умовах воєнного стану дистанційна форма навчання не спроможна повністю забезпечити стабільність, плановість, рівномірність навчальної роботи. Основними ризиками, що унеможливають синхронний режим, є: повітряні тривоги та необхідність переміщення в укриття; термінова евакуація із зони активних бойових дій; відсутність електроенергії і зв'язку; відсутність доступу до мережі Інтернет; відсутність доступу до комп'ютера тощо.

Для забезпечення стабільної роботи сайт Moodle ДПУ було перенесено на хмарну платформу. Це дозволило студентам і викладачам успішно працювати як у синхронному, так і в асинхронному режимах на практичних заняттях, під час індивідуальних консультацій, виконання самостійної роботи, проведення комп'ютерного тестування.

На платформу Moodle ДПУ завантажується робоча програма навчальної дисципліни, силабус, плани практичних занять, методичні рекомендації та вказівки до практичних занять, методичні рекомендації та вказівки до виконання самостійної роботи; посилання на онлайн-словники та підручники; також відео, аудіо і презентаційні матеріали у різних форматах; тести для самоконтролю та тематичної перевірки знань студентів.

Методи навчання: активні й інтерактивні методи комунікативного навчання, компетентнісного навчання, особистісно орієнтованого навчання, змішаного навчання, проблемно-орієнтованого навчання, самонавчання, навчання на основі досліджень. Викладання проводиться з використанням інтерактивних технологій.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється на платформі Moodle ДПУ шляхом виконання здобувачами контрольних робіт, тестових завдань, проходження усного та письмового опитування, захисту проєктів, презентацій навчальних досліджень, складання диференційованого заліку та екзамену.

Викладання англійської мови студентам-правникам у ДПУ здійснюється також з використанням інших платформ і соціальних мереж за вибором викладача. Так, у Viber та Телеграм найчастіше підтримується зв'язок із навчальними групами, дублюються завдання

студентам, які не під'єднались до заняття у ZOOM або GoogleMeet, надається психологічна допомога.

Висновки та перспективи подальших наукових пошуків. Активізація мотивації навчання, комунікативної взаємодії між суб'єктами освітнього процесу в умовах воєнного стану відбувається завдяки використанню у викладанні англійської мови студентам-правникам низки активних і інтерактивних методів навчання, зокрема, ситуаційного аналізу (кейс-стаді), розв'язання проблемних завдань і проблемних ситуацій з фаху, залучення до дискусій (під час відеоконференцій і на платформі Moodle ДПУ), психологічної підтримки у стресових ситуаціях. Змістом курсу є інтегроване навчання різним видам мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання та письмо) у сферах професійного та наукового англійомовного спілкування фахівців у галузі права.

Використання системи Moodle, що орієнтована на організацію взаємодії між викладачем та студентами, має простий інтерфейс, пропонує певний набір інструментів і середовищ групового та індивідуального навчання, значно розширює можливості суб'єктів освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні. Перспективи подальших пошуків вбачаємо у розробці інтерактивного підручника з англійської мови для студентів-правників.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 64 (2022). <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/219987.html>.
2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» (2015). Відомості Верховної Ради України, (№ 28), 250. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. Закон України «Про вищу освіту» (2014). Відомості Верховної Ради України, (37-38), 2004. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник (2022) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/>
5. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки (2022) <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (2013) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>

ISBN 978-83-958584-6-8

